

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K.

Uredništvo in upravn.
Kopitarjeva ulica št. 6.

Uredn. telefon št. 50.

Novi uspehi naših čet na Koroškem.

Panika v Celovcu. - Nemška barbarstva. - Pogajanja v Kranju se končajo danes.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 6. junija ob pol eni ponoči iz poluradnega vira: Naše hrabre čete so z velikim navdušenjem s smelim naskokom osvojile Velikovec, Rudo, Grebinj in St. Andraž. Spretni oddelki so dosegli reko Krko, Djekše in St. Janž nad mostičem. Sovražnik meče orožje proč in se podaja. V Celovcu vlada panika.

Naš mnogo mučeni narod z one strani Drave pričakuje najslovesneje našo vojsko, svoje brate in osvoboditelje. Nemci so učinili nečuvna barbarstva v Velikovecu in v drugih mestih, iz katerih so morali pobegniti. — Pogajanja v Kranju potekajo za nas povoljno; v teku jutrišnjega dne se more pričakovati končni rezultat.

Wilson za sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

LDU. Split, 5. junija. (DDU.) Sonninov list »Giornale d'Italia« priobčuje članek o jugoslovanskem-italijanskem vprašanju, s katerim se peča tudi »Matin« od 2. junija, ki zahteva, da se najde na vsak način modus vivendi med obema narodoma. »Matin« pravi

ob koncu svojega članka: Gotovo je, da predsednik Wilson ne bo prej zapustil Evrope, dokler ne bo s svojim velikim ugledom poravnal tega spora, radi katerega se je z znano svojo spomenico tako izpostavil pred javnostjo.

Demobilizacija v Jugoslaviji do 34. leta.

Belgrad, 6. junija. (Izvirno poročilo.) V kratkem se izvrši popolna demobilizacija tret-

jega poziva in sploh vseh vojakov, ki so stari 34 let.

Srbsko-bolgarske meje določene.

Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Meja proti Bolgariji je končnoveljavno določena. V zaščitno timoške železnice se popravi meja ob Strumici. V ostalem ostanejo meje pri sta-

rem. Za to se imamo pred vsem zahvaliti romunski delegaciji, ki se je zavzemala za to, da ostanejo Bolgariji stare meje.

Tolpe na črnogorski meji.

Sarajevo, 6. junija. (Izvirno.) Na črnogorski meji so se pojavile tolpe, ki hočejo za-

branjevati prehod meje. Očividno so inspirirane in podpirane od strani Italijanov.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Čehoslovaško.

Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Včeraj je bila podpisana trgovska pogodba s Čehoslovaško republiko. Na uvoženo blago se bo po-

birala carina po minimalnem srbskem carinskem tarifu.

Rusko-jugoslovanska-češka vzajemnost.

m Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Danes se je vršilo veliko zborovanje v znak simpatije za ruske emigrante. Govorili so Ljuba Stojanović, Smodej in dr. Šurmin, ki je posebno poudarjal vzajemnost Rusov, Čehoslovakov in

Jugoslovancev. V imenu ruskih emigrantov je govoril nekdanji predsednik ruske dume grof Bobrinski. V toplih besedah se je zahvaljeval za prijazen sprejem ruskih emigrantov pri Jugoslovancih.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Poslanec Laginja, Pavelić in Petričić so vložili interpelacijo, v kateri zahtevajo, da predloži ministarstvo vsakih petnajst dni izkaz o dohodkih iz carine.

m Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Včeraj je bil predložen narodnemu predstavništvu zakon o davku na neoženjene.

Razprava proti Vancašu.

Sarajevo, 6. junija. (Izvirno.) Razprava proti Vancasu se bo vršila v soboto pred okrožnim sodiščem.

Italijanska nasilja v Dalmaciji.

LDU. Split, 5. junija. (DDU.) V Šibeniku je stanje neznosno, ker je italijanska vojska polna sovraštva proti jugoslovanskemu prebivalstvu. Ker je italijanskim oblastem zabranjeno interniranje naših narodnjakov brez dovoljenja ministrstva, so našli novo metodo, da iztirajo vso inteligenco iz mesta. Včeraj so dobili svetnik Vraković, preiskovalni sodnik Marčević in okrajni sodnik Knežević, ukaz, da v 24 urah odpotujejo iz Šibenika.

LDU. Split, 5. junija. (DDU.) Po strogih naedbrah zdravstvenih in redarstvenih organov v Splitu ne smejo dobiti dovoljenja za potovanje oni, ki prihajajo iz okuženih krajev. Naše oblasti izvajajo strogo kontrolo v interesu javnega zdravja. Tukajšnja italijanska štacijska vojna ladja »Puglia« pa izrablja to prepoved za propagando in dovoljuje potovanje onim, ki podpisujejo v prilogi Italiji. Naša vlada bo pri ameriškem admiralu energično protestirala proti temu nedostojnemu in nemoralnemu izigravanju zdravstvenih odredb. Ciničen italijanskega poveljnika prinaša okupacijskemu pasu in lastnim vojakom nevarnost. V Šibeniku se je že pojavila pega-vica.

Boji na Slovaškem.

LDU. Budimpešta, 5. junija. (Brezžično.) Ogrski korespondenčni urad poroča 4. junija: Naše čete nadaljujejo prodiranje v severni Ogrski. Sovražnik je izvršil na več mestih protinapade, ki so bili odbiti. Zavzeli smo Ersekujvar in Tokaj. Ozemlje zapadno od Tise smo popolnoma očistili Rumunov. Naše čete so napadle z velikim uspehom v dolini Losonczpatak, zlomile žilavi odpor sovražnika ter si tako odprle pot proti Zolyomu. Na ostalih frontah je položaj neizpremenjen. — Vrhovno armadno vodstvo.

LDUPraha, 5. junija. (ČTU) Situacijsko poročilo: Sovražnik je včeraj obnovil svoje napade. Naše čete so pri Komarnem. Ogrski

podonavski monitorji so obstreljevali Komarno. Oklopni vlak je obstreljeval Benedek. Srditi boji južno Detve. Med rekama Ipolo in Rimavo je naša brigada imela uspehe. Na vsej fronti bojujemo se z menjajočo se srečo.

LDU Bratislava, 4. junija. (ČTU) Današnja »Pressburger Zeitung« dementira vesti ogrskega poslanstva na Dunaju o revolucionarnem razporeženju, o izpranitvi mesta, o proglašenju republike svetov na Slovaškem itd.

Iz mirovnih pogojev Nemški Avstriji.

LDU Lyon, 4. junija. (Brezlično.) Kakor določa mirovna pogodba, bodo zavezniki ustanovili posebna vojaška sodišča, ki bodo imela soditi o vseh primerih, kjer so se od avstrijske strani kršili zakoni in običaji vojevanja. Avstrija se obveže, da bo izročila vse osumljene osebe. — Glede avstrijske imovine v inozemstvu se določa, da obdrži svojo veljavnost vse likvidacije, ki so bile izvršene med vojno. Kjer likvidacija še ni izvršena, se likvidacijsko postopanje začne takoj. Zavezniške države si pridržijo pravico, da zadržijo in likvidirajo vsa avstrijska imovina na svojem ozemlju. Posebne klavzule merijo na likvidacijo privatnopravnih pogojev, ki se nanašajo na nepremičnine ali na zavarovanje in predvidevajo ustanovitev posebnih mešanih razsodišč. Glede bivših podanikov avstro-ogrske monarhije, ki dobe državljanstvo v kateri zavezniški državi, — to so v prvi vrsti prebivalci Poljske, Čehoslovaške in Jugoslavije, veljajo enaka načela, kakor ona, ki jih določa mirovna pogodba z Nemčijo glede prebivalcev Alzacije-Lorene. Ena izmed klavzul o prometnih sredstvih in potih določa, da prizna Avstrija mednarodni značaj reke Donave od Ulma do izliva.

Kaj bo s porensko republiko?

Kaj bo s porensko republiko? LDU Nauen, 5. junija. (Brezlično.) Glasilo centroma v Wiesbadnu priobčuje nastopen razglas: Ko so bili poverjeni vladni posli Dortigen, Ackermannu, Klingelschmidt, Krämerju, Liebingu, Mönikeju in Halmu, so prevzeli vladno. Kar se tiče vladne moči, nimajo od pruske, bavarske, hesenske in oldenburške osrednje vlade sprejemati nobenih povelj. — Dortigen je izrazil, kakor poroča »Berliner Tageblatt«, včerajšnji popoldan ter vdrl v vladno poslopje v Wiesbadnu. Kmalu nato so vdrli kreпки ljudje ter pretepli ministra. Klingelschmidt in Ackermann sta bila težko ranjena in sta se rešila z begom. Francosko vojaštvo je ostalo popolnoma nevtrarno. Wiesbadenski magistrat je izjavil, da ne priznava povelj vlade. Centrumova stranka v Wiesbadnu razglasa, da velik del centromovih volilcev pozdravlja ustanovitev porenske republike, a zahteva ljudsko glasovanje. Mogenski centum še ni odločil ter je sprejel sklep, da načelstvo centromove stranke odločno graja, ako se eden ali drugi pristaš centromove stranke udeležuje akcije. Mestni zastop v Kölnu je odločno odklonil proklamacijo, češ, da se prastari nemški Köln čuti z nemško domovino v teh nesrečnih dneh tesneje zvezan, kakor kdaj prej. Višji župan Oberbauer je ugotovil, da nimajo one osebe v Kölnu, ki so se bavile doslej z mislijo o osamosvojitvi Porenja ali zahodne Nemčije v državni zvezi, nobenega opravka z ustanovitvijo, ki se je doslej poskušala. Polit. stranke v Koblenzu so objavile oklic, v katerem ostro protestirajo proti ustanovitvi porenske republike. Demokratične frakcije v narodni skupščini se obračajo na svoje prijatelje v zadnji Nemčiji s pozivom, v katerem izjavljajo, da bodo demokratični stanovi tudi v teh težkih urah pokazali porenskim deželam pravo pot. Naša resna skrb je, pomagati bratom ob Renu in ob Saari do njihovih pravic. Narodna skupščina ima dolžnost, varovati drža-

vo pred razpadom. Nemško-nacionalna frakcija namerava staviti v narodni skupščini predlog, naj se izreče ogorčenje, da se v najtežjem času nemške zgodovine najdejo izdajalci, ki se pogajajo s sovražnikom o državnem redu v Nemčiji.

Položaj v Nemčiji.

LDU Nauen, 5. junija. (Brezlično.) Položaj v državi je miren. Napram divjim vestem o položaju v Monakovem razširja vojaško poveljništvo Mösl izjavo, da je zagotovljeno varstvo mesta. Proti morebitnim preobratnim pozicijam so potrebne vse odredbe. Kakor poročajo monakovski listi, so izvedli smrtno obsodbo nad Lewinom. Celokupno ministrstvo ni našlo nobenega povoda za pomilostitev. Pri presoji krivde se je najbolj povdarjala odgovornost Lewina, da je prišlo do meščanske vojne. Sporazumno z ministrskim svetom in državnim komisariatom za južno Bavarsko je mestno poveljništvo v Monakovem odredilo predcenzuro za neodvisno »Neue Zeitung«. — V Lipskem je došlo do manjših spopadov med republikanci in vladnimi četami. — Z ozirom na mirovno vprašanje je nemška nacionalna frakcija predlagala v narodni skupščini, naj se sprejme sklep, da narodna skupščina ne bo nikdar pritrdila, da bi se podvrgli Nemci, ki bivajo v nemških pokrajinah, tujemu gospodarstvu. Tudi ako bi vlada v tem vprašanju odnehal, ne bodo Nemci v vzhodnih pokrajinah trpeli take usode.

Mednarodni ženski kongres.

LDU Lyon, 5. junija. (Brezlično.) Mednarodni ženski kongres, ki je bil v Curihi, je imenoval delegacijo, ki naj predloži mirovni konferenci želje in sklepe kongresa. Ker je bil Clemenceau zadržan, je sprejel delegacijo Pichon. Članice delegacije so: Jane Addams (Zedinjene države), Charlotte Despard (sestra maršala Frencha) in Chrystal Macmillan (Velika Britanija), Duchene (Francija), Roza Genoni (Italija) in Clara Ragaz (Švica).

Raznoterosti.

LDU Berlin, 5. junija. (ČTU) Monakovski komunist Lewin je obsojen na smrt. »Vorwärts« protestira proti smrtni obsodbi, ker tu gre za golj političen zločin.

LDU Bern, 5. junija. (ČTU.) »Agence Havas« poroča: Zbornica je imenovala 60 članško komisijo, ki bo proučevala zakon o ratifikaciji mirovne pogodbe.

LDU Moravska Ostrava, 5. junija. (ČTU) Včeraj je dospel general Haller s svojim štabom v Krakov. — V nedeljo je dospela v Lvov ukrajinska delegacija, ki se udeležuje pogajanj za dosego premirja. — Iz Pariza je odšla prva pošiljatev poljskega papirnatega denarja.

Iz pokrajine.

k 1 srebrna krona = 1 dinar. Glasom objave v »Službenih novinah« br. 45 z dne 20. maja 1919 izdal je komite ministra financ in prometa na predlog gospoda finančnega ministra sledeči odlok: Izenači se kurz kovanih kron bivše avstro-ogrske države in kovanih srebrnih črnogorskih perperov od 1, 2 in 5 K v srebru s kurzom dinara t. j. da velja pri naših državnih blagajnah ena srebrna krona ali en srebrni perper en dinar.

k Posojilnica v Črnomlju je poslala Komisiji za preskrbo vračajočih se vojniki na tozadevno prošnjo prispevek za leto 1919 v znesku 200 K, za kar ji bodi izrečena najiskrenejša zahvala. — Komisija za preskrbo vračajočih se vojniki v Ljubljani.

k Za brezposelne. Osrednja paritetna komisija državne posredovalnice za delo je imela svojo sejo dne 5. junija. Iz poročil in raz-

prav povzamemo. V Ljubljani je posredovalnica posredovala v 10.000 slučajih, delo se je nakazalo 1500 osebam. Poleg ljubljanske posluje tudi v Mariboru državna posredovalnica, katero so Nemci nekaj časa bojkotirali. V torek se ustanovi posredovalnica v Središču pri Plutju. Prihodnja posredovalnica se bo ustanovila na Koroškem. Neobhodno potrebna je tudi podružnica v Celju, kjer je brezposelnost velika. Za Gorenjsko se snuje tudi posredovalnica, in sicer v Radovljici. Z ozirom na bodočo izseljevalno vprašanje, bo potrebna posredovalnica v Novem mestu. Paritetna komisija je sklenila, naj se pri vsakem okrajnem glavarstvu ustanovi evidenčni urad za brezposelne. Ugotovilo se je med drugim, da je v Ljubljani veliko brezposelnih kontoristinj, kar ima pač vzrok v tem, ker v Ljubljani v tobačno tvornico že leta sem ne sprejmejo novih delavk, kar povzroča, da se množi takozvan boljši ženski proletariat, kar nikakor ni dobro.

Arhitekti in kamnoseki! Hotaveljski marmor je zaslovel zadnji čas kot izboren, naš najboljši kamen. Trpežen, močan je, zbrusen in obdelan pa slikovito učinkuje po svojih barvah. Žal, da je dragocen kamenolom že pred vojsko prešel v laško posest; neka tržaška družba je vsega kupila. Zalogo — najbrž edino še — velikih, srednjih in manjših kosov hrani župni urad v Zireh. Kamen — surovo obdelan — je na pristopnem kraju, ob glavni cesti. Ker se pri sedanjem splošnem pomankanju kamna oglašajo razni interese, se opozarjajo domači arhitekti in kamnoseki na to zalogo. Reflektanti naj se zglase osebno ali pismeno pri župnem uradu v Zireh.

Prejeli smo sledeči dopis, ki ga priobčujemo: Poštni čekovni urad v Ljubljani pošilja zadnje tedne časopisom članke, v katerih opisuje ugodnosti čekovnega prometa in vabi k pristopu. To je docela v redu in bi že s stališča narodno-gospodarske koristi želeli, da se čekovni promet razvije do one višine, kakor je n. pr. v Angliji. V tem slučaju ne bi bilo treba imeti v prometu tolike množine kovanega in papirnatega denarja, kar bi državnim financam znatno koristilo. — Predno pa ljubljanski čekovni urad razširi svoj delokrog in sprejme nove člane, naj raje uredi posle pri dosedanjih starih računih. V ljublj. okolici plačane položnice pridejo računoinetnikom šele 4. ali celo 6. dan po izvršenem plačilu v roke, položnice iz Slovenije rabijo tedaj del časa, kakor preje, ko so odhajale na Dunaj in iz Dunaja nazaj v Slovenijo. Prosimo torej, da čekovni urad najpreje poskrbi, da bode dosedanje poslovnanje nekoliko hitreje, potem naj šele nabira nove ude. Če ni dovolj osebja, naj se sprejme nove moči; če je pa pošta ali železnica te počasnosti kriva, naj pošta pri pristojnem vodstvu podreaga. Tako počasi, kakor je šlo doslej, ne more in ne sme več iti.

Iz Ljubljane.

I Finžgarjeva »Veriga«. Na binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne bodo uprizorili v tukajšnjem dramskem gledališču deseti in zadnji to sezono Finžgarjevo igr »Veriga«. Ta uprizoritev je namenjena posebno obiskovalcem z dežele. Ker je zanimanje za to igr zelo veliko, zato opozarjamo nanjo posebej one podeželske odre, ki nameravajo igr uprizoriti, da uporabijo to zadnjo ugodno pri-

liko in si igro ogledajo. Pripomnimo tudi, da bo »Veriga« izšla v par tednih v posebni knjižici in bo odrom na razpolago.

1 Iz finančne službe. Na podstavi pooblastila g. finančnega ministra je sprejet v službo finančne uprave začasno pogodbeno na eno leto bivši finančni svetnik dr. Erich Mühl-eisen.

1 Razpuščena nemška društva. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je sledeče podružnice nemških društev, katerih sedež je v nam sovražnem inozemstvu, razpustilo: 1. Frauenortsgruppe des deutschen Schulvereines v Ljubljani; 2. Männerortsgruppe des deutschen Schulvereines v Ljubljani; 3. Frauenortsgruppe des Vereines Südmark v Ljubljani; 4. Männerortsgruppe des Vereines Südmark v Ljubljani; 5. Karstgau des Vereines Südmark v Ljubljani.

1 Trgovine o binkošti. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja vsem svojim članom, da smejo biti radi delitve sv. birne na binkoštno nedeljo odprte vse trgovine od 7. zjutraj do 12. ure opoldne ter od 3. do 6. ure popoldne.

1 Velika tatvina. Neznani storilec je večerajšnjo noč vlomil v prostore društva »Dobrodelnost« na Poljanski cesti 4/L ter iz zaklenjenega predala pisalne mize ukradel 4000 kron. Kako je tat prišel v pisarno, še ni dognano, a sumi se, da s ponarejenimi ključi. V predal pisalne mize, kjer je bil denar spravljn, je bilo vlomljeno.

1 Ukradeno je bilo Jerici Gogala na Karlovski cesti št. 4, rumenkasto volneno žensko krilo in siva kompletne obleka v skupni vrednosti 700 kron. Storilec je s ponarejenim ključem prišel v stanovanje ter tam iz zaklenjene omare pobral navedene stvari.

Repertoire narodnega gledališča.

Drama.

Dne 6. junija, petek: Zaprtó.
Dne 7. junija, sobota: »Za hčer. Amnestija, C 62.
Dne 8. junija, nedelja, popoldne: »Veriga«, znižane cene. Izven abon.
Dne 8. junija, nedelja, zvečer: »Pelikan«, Izven abon.
Dne 9. junija, ponedeljek: Zaprtó.
Dne 10. junija, torek: »Za hčer. Amnestija«, P 62.
Dne 11. junija, sredo: »Listnica Boubouroche«, A 63.

Opera.

Dne 6. junija, petek: zaprtó.
Dne 7. junija, sobota: Zongler, B 2/60.
Dne 8. junija, nedelja: Prodana nevesta, Izven abon.
Dne 9. junija, ponedeljek, »Madame Favart«, Izven abon.
Dne 10. junija, torek, »Bajaci« in »Evelina«, A 3-55.
Dne 11. junija, sredo, »Zongler«, C 2-60.

Žena.

Ž Američanka — gospodinja. Američanka je kakor gospodinja vse hvale vredna. Skrbí, da ima nje mož ob pravem času obed, skrbí za posle, smeje se kakor sonce in govori kakor slap. Okrasi se k njegovemu povratku, zmeraj je zala in ljubka ter se temeljito pripravi k spanju, a zjutraj je sveža in čila kakor poljska cvetlica. Dobro ve, za kaj ima skrbeti, in sicer: da je do otroci dosti jajec in zelenjave, predvsem solate, da nikdar ne nosijo majhne obutve ali nepravilnega perila, da so umiti in počesani, da spiijo pri odprtem oknu in da imajo v vseh rečeh svojo lastno voljo. Do gostov jo je sama gostoljubnost. Pri nji so gostje kakor doma, nikogar se ne sramuje, in nihče se ne sramuje njih. S posli

govori z naklonjenim ali hladno odmerjenim glasom ter zahteva od njih resno delo. In kar zahteva, ne zahteva vsled svoje trme, ker trme Američanka sploh ne pozna. Zadovoljna je sama s seboj in z vsem oddaljenim svetom. Kaj čuda potem, da se je marsikateri mladenič napotil preko Hamburga in Bremena v Ameriko po nevesto, ko je znal samo za te lepe solučne strani Američanke.

Ž Izobražena žena in nje dolžnosti. Helena Kellerjeva, slepa in gluha ameriška pisateljica, ki je s svojo lastno pridnostjo in energijo dosegla nenavadno inteligenco in izobraženost, je že večkrat obrnila nase pozornost omikanega sveta in njene ideje v raznih vprašanjih se navajajo v časopisih. V zadnjem času so se obrnile mnoge žene in dekleta na to filozofsko z vprašanje, kako bi najbolje izkoristile svojo izobrazbo, da bi koristile svojim bližnjim. Helena Kellerjeva svetuje dekletom, ki študirajo blizu velikih industrijskih in rudniških mest, naj spoznajo najprej življenje onih, ki hodijo okoli njih vrat — tvorniških delavcev in rudarjev. Piše takole: Poskušala bom pojasniti vam, da ima najbolj globoko izobrazbo oni človek, ki najbolj pozna življenje, ki ga obdaja; zakaj vsled slepote trpi ves svet. Vprašujejo me, kako imajo pomagati slepim in jaz jim odkazem vse. Ali človeška družba je edino telo, v katerem je drug od drugega odvisen, en del človeštva trpi, ker ni z drugim delom v ravnotežju. — Izobrazba? Kako je mogoče, da bi kdo, ki ima oči, da vidi, ušesa, da sliši, ter čas, da bere in se uči, ostal brez izobrazbe? Nesrečni niso samo oni, katerih vidne hibe vzbujajo naše sočutje, kakor slepi, nemi, slaboumni, blazni, temveč vsi oni brezštevilni, katerim manjkajo sredstva za izboljšanje življenjskega položaja in za razvoj njih zmognosti. Helena Kellerjeva govori o nedostatku šolske omike, ki se ne obnese, kakor hitro gre za zahteve dejanskega življenja. Mož — piše dalje —, ki je doslej gospodoval, je polagal preveč važnosti na teoretično izobrazbo; žena pa, ki je jela sedaj sodelovati pri moškem delu, ne sme napraviti iste hibe, ampak se mora potruditi, da si nabavi bolj praktično izobrazbo, ki bi jo poučila o socialni življenjski odvisnosti. Ali preden pride do tega cilja, se mora mnogo učiti ter mnogo pozabiti. Tako izobraženi ženi — pravi dalje Kellerjeva — se nudi neobičajno prostrano polje delavnosti. Socialni problemi, ki zanimajo našo dobo, bi morali zbuditi vso njeno pozornost tudi tam, kjer vidi napake ter bi se morala bojevati zoper nji z vso silo. Zakaj je toliko siromaštva? Zakaj so otroci oropani svoje mladosti, dočim tisoči mož ne morejo dobiti dela? Zakaj smejo žene živeti leno življenje, razsipati milijone in čemu so premnogim ljudem zakladi znanosti in vede zaprti? Zakaj se ne smejo samostojno živeti žene udeleževati občinskih volitev?

Ž Razglas nemških umetnic in pisateljic. Nemške umetnice in pisateljice so poslale razglas na vse nemške žene v Evropi in Ameriki, da naj enoglasno zahtevajo tak mir, kot ga je obetal Wilson. Nemške žene so pripravljene, da store vse, da se tak mir, ki sloni na podlagi nasilja in krivice, onemogoči, ker bi samo povečal bedo Evrope.

Po svetu.

s Urednik Timesa-Steed. O tem možu so že mnogo pisali. Baje je prijatelj Jugoslovancov. Po svoji izobrazbi in nadarjenosti prekaša vse dosedanje »Timesove« urednike, ki sami niso pisali, ampak so sami vodili pero svojih urednikov. Za Steeda bi bilo škoda, da

ne bi pisal; on je sijajen pisatelj. Veliko je njegovo poznanje raznih državnikov. Je visok človek, lep, z valovitimi lasmi in malo siljasto brado. On se nikdar ne obotavlja, da povzroči svoje mnenje, brez ozirov na osebo, s katero govori. Njegovo poznanje svetovnih problemov je globoko. Bil je deset let na Dunaju — tedaj je spoznal avstrijske razmere do dna in spisal knjigo, ki je bila v Avstriji prepovedana.

s Smrt. Spočetka so mislili, da ljudje nekaj sploh niso umirali, dokler ni prišla smrt med nje. Bajke, kako je prišla smrt na svet, so zelo različne. Pleme Sule misli, da so Kameleoni in kuščarji v zvezi z vzroki, po katerih je prišla smrt na svet. Bog Umunkunkulu je ustvaril njihovo pleme in je bil tako zadovoljen s svojim delom, da ne bodo nikdar umrli ter da bo njih življenje na zemlji večno. To vest je pleme tako vzradovalo, da so se iz samega veselja napili žganja. Na čaščenje, ljubezen in darove za Umunkunkulo so pozabili popolnoma. Zdaj je Bog uvidel, kako neumnost je napravil, a ni mogel preklcati besede, ker bi ga bili ljudje ubili. Šel je in poslal kuščarja, da pripoveduje po svetu, da je kameleon lagal. Ko so ljudje to slišali so poskali kameleona, da ga ubijejo. Pobežnil je in postal bel od strahu. Zdaj ga ljudje niso več spoznali in tako se je rešil. Od tega časa kameleon ne prestopa spreminja barvo.

s Friderik VII. in razbojnik. Leta 1828 je obiskal Friderik VII. danski neapeljske katokombe. Ko se je nekoliko oddaljil od svojih spremljevalcev, je stal naenkrat bandit in dvignjenim bodalom pred njim in je zahteval denar od njega. Friderik je naglo posegel po bodalu, da bi se ubranil, pa se je v hipu v svoji dobrosrčnosti premislil in mu dal raje poln možnjček denarja. Mož se mu je lepo zahvalil in pristavil, da ga je bila potreba pripeljala do tega. Lakota njegovih otrok mu je narekovala to dejanje. Pristavil je še: »Kraljevska visokost, še eno prošnjo imam do vas. Povejte mi, zakaj ste prvo segli proti prsim?« Princ mu je odgovoril, da je hotel zgrabiti za bodalo, da bi se postavil v bran. Nato ga je prosil razbojnik, naj mu pokaže orožje, priče ga je uslišal, dal mu bodalo in stal tako popolnoma brez orožja pred njim. Neapolitanec je opazoval bodalo in dejal smejaje: »Vaše bodalce je popolnoma nerabno. Tu imam dobro dvorezno bodalo, ki je že večkrat preizkušeno, vzemite ga, prosim, v zameno v spomin na me.« Princ je bil zadovoljen in se bodalo nahaja še dandanes v njegovi zapuščini.

s Šale. Zenia: Sladka nevesta, krono bi dal, če bi vedel, kaj zdaj misliš! Nevesta: Ah, te misli pač niso vredne cele krone. Zenin: Povej torej, na kaj si pa mislila? Nevesta: Nate! — Profesor: Gospod kandidat, povejte nam, ali je pasji davek direkten ali indirekten davek? Kandidat: Indirekten davek. Profesor: Zakaj? Kandidat: Zato, ker ga ne plača pes, ampak gospodar.

s Laški Kljukci. Mi imamo svoje Ribničane, Pavlihe in Kljukce, Nemei Münchhausene, Schildbürgerje itd., Grki Abderite, Lahi pa tudi niso brez njih. Ravno take vesele kratkečasnice in šale imajo z njimi kakor mi z našimi prijatelji. Dva tostanska kraja, Massignano in Montefiore, sta živela v 16. stoletju v neprestanem sovraštvu. Montefiorani so bili navihani, Massignanci neumni, najbolj neumni pa gospodje občinski svetniki v Massignanu. Montefiorani torej pošljejo nekega dne posredovalca k massignanskim svetnikom. Ti so bili ravno napravili zopet enkrat veliko neumnost in so bili od srca veseli, ko jih je Montefioran takole nagovoril: »Dragi prijatelji, Vi nimate dosti pameti. Gospodje občinski svetniki v Montefiore so si jo ravno sedaj kupili.« »Kje? Kaj? Kako?« vprašajo radovedni Massignani. »Povej nam vendar, kje lahko kupimo pamet, da gremo tja in si nabavimo ta dragoceni dar,«

»Pojte v Rim, tam jo prodaja senat na Kapitolu!« Brez odlašanja izvolijo tri može, Montefioran jim da naslov in priporočilno pismo, pa gredo v Rim. Tam oddajo pismo »senatorjem«, ki jih je bil Montefioran že preje obvestil, kdo da bo prišel in po kaj. Senatorji jim dajo za drag denar velik lonce poln »pameti«. Lonce je bil dobro pokrit s pokrovko, zavrt v pergament in opremljen z velikimi pečati, ki jih pa smejo mestni očetje odpreti šele doma. Poslanikom je šel obraz veselja narazen, ko so prišli domov. Mestni očetje se zberejo, ljudske množice jih obkolijo. Pamet je prišla! ta glas gre po Massignanu. Odprejo lonce. Ko odstranijo pokrovko, diši po medu. Župan vtakne prav skromno prst v lonce, ga poduha, obliže in reče sosedu z zadovoljnim nasmehom: »Boter, med je.« Ta vtakne tudi prst v lonce, si ga ogleda, se smehlja in reče zadovoljno: »Res je med, boter.« Tretji pa, ki je hotel imeti prav veliko pameti naenkrat, vtakne kar celo roko v lonce in jo porine prav do dna. S tihim glasom zajecja in zdihne: »Pa vendar ni med, gospod boter,« kajti pod vrhno plastjo medu je bil lonce poln čisto druge snovi, vse drugače duhteče. Ta prislovica: pa vendar ni med, boter —, je ostala do danes. Še sedaj se z njo norca delajo iz potomcev slavnih pradedov, ki so šli na Kapitol po pamet. Rabijo jo pa tudi sicer, če hočejo povedati, da ima kak čepet laž za resnico. — Še nekaj. Enkrat so morali Massignani nesti vladarju darilo. Najprvo so sklenili, da bodo nesli storže pinij ali smrek, ki so tam posebno lepo uspevale; potem pa so rekli, da storže lahko porabijo doma, in so se odločili za fige. Vlada se čudi skromnemu darilu in vpraša: »Zakaj mi prinašate fige?« — »Veličanstvo, nismo vedeli kaj z njimi začeti, sicer bi jih bili morali dati prešičem.« »Torej ravirate z menoj kakor s prešiči? Le počakajte!« In zapovedal je svojim hlapcem, da so zmetali fige drugo za drugo kmetom v obraz. Kmetje so mirno prenesli to po njihovem mnenju popolnoma nezasluzeno kazen. Ko so šli iz gradu, so se pa prav navihano smejali: »Kakšna sreča, da nismo prinesli smrečjih storžev!«

Aprovizacija.

a Moste. Cenjeno občinstvo iz Most se naproša, naj ne hodi k Orešku radi izkaznice za otroke, ker jih še ni. Ko pridejo, se bo že natančneje objavilo v časopisih. — I Orehek. —

Migrena in glavobol odstraniti se naglo s Fellerjevim dobro dišečim, bol lajšajočim »Elsaluidom«. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici staneta samo 24 K. Lekarnar E. V. Feller v Stubi, Elsatrg št. 245 (Hrvatsko). Črtnik zoper migreno in glavobol kot dodatek k zavozu za 1 K 50 v je poceni in dober. Omot in poštnina se računa posebej, ali najceneje. Kdor naroči več skupno, prihrani mnogo. (ea)

Ing. dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specielno stavbno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ul. št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. — Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženjerske stroke. — Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Šmidt-Melin; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

Jaroslav je privil k sebi dekletce; gladeč ji bujne temne kodre je mislil, da sliši tih glas v sebi: »Ona je angel, ki ti v raj preobrača to življenje.«

»Upajva, mala prerokinja,« je rekel Jaroslav, da se izpolnijo tvoje besede. Prav imaš, milo dete, da me spominjaš, da nas nikdar ne sme premagati slabost in nezagnost v samega sebe, da nas samo krivda dela nesrečne. Ta okolica nas prepričuje o posebnem vodstvu božjem.«

Nato je z zgovornimi besedami pojasnoval in razkladal Nataliji vsak spomina vredni kraj blagoslovljenih tal, na katerih sta stala, in dotaknil se je raznih dogodivščin, segajoč tisočletja nazaj.

Kako pazljivo je Natalija sledila pripovedovanju! V svoji domišljivi vtopljenosti v davno preteklost je sedela tukaj, ko je solnce že pričelo pripekati.

Ker je bila ruska meja blizu, se jima ni bilo treba bati, zato sta hotela dalje potovati tudi po dnevu. A mineval je dan za dnevom in Ečmiadrin, armenski Rim, se še vedno ni pokazal. Šele v daljavi nekaj vrst sta ugledala tisti preslavni samostan, ki se jima je ves čas potovanja zdel rešilni pristan.

Dan se je nagibal h koncu, ko so se pokazali zvoniki samostanovi.

»Natalija,« je rekel Jaroslav ter se ustavil, »poglej tam cilj, po katerem hrepeniva že toliko časa. Predno večerne sence objamejo Ararat, bodeva pod varstvom nadbiskupa, ki naju ne pusti naprej brez varnega spremstva. Še eno uro in rešena sva! O, zupanje v Njega, ki je naš edini zaščitnik, naju ni varalol«

»In milostiv nama bode tudi poslej,« je pobožno odgovorila Natalija.

Poživljena od novih moči sta korakala dalje. A komaj je preteklo deset minut, ko je Jaroslav obstal in pazno poslušal, kajti zdelo se mu je, da čuje konjsko peketanje. In res se ni motil. Kmalu nato so se prikazali jezdec.

»Turki so, ali pa celo Perzijani,« je vzkliknil Jaroslav. »Edina rešitev je v naglici.«

A predno sta dospela v senco nizkega grmovja v bližini, so ju dohiteli Turki in Natalija je bolestno vzkliknila, ko jih je zagledala.

Naglo je Jaroslav izprevidel velikost nevarnosti: opazil je v tolpi jezdecov zloglasne razbojnike karskega pašalika, ki so ropali mlade žene in devojke.

Takoj so bili razbojniki sklenili, kaj bodo storili.

»Pri bradi prerokovi,« so si namigovali, »krasno dekle! To moramo imeti!«

Po kratkem pomenku so vsi stopili s konj. V tem se je bil Jaroslav pripravil odporu ter rekel Nataliji, naj stoji tik njega.

Od zadaj krit od porfirne skale je junško odbijal sovražnike. Pet razbojnikov se je že bilo zvalilo po tleh, drugi pa so krvaveli, dočim je Jaroslav še trdno stal samo lahko ranjen.

Vstajala mu je misel, da morda zmaga. A zdajci je nesrečen slučaj izpremenil boj.

Natalija, ki se je po njegovi volji tesno stiskala k njemu ter mu srečno sledila v vseh kretnjah, se je zgrudila na tla, razbojniki pa so takoj lačne roke iztegnili po njej.

Jaroslav ni videl ničesar, mislil je samo na to, kako bi odvrnil nevarnost od otroka. A tisti hip, ko se je sklonil čez njo, da bi jo

branil, je dobil udarec po čeljusti, drugi mahljaj pa mu je ranil črepinjo.

Težko ranjen se je opotekel; hotel se je dvigniti; a ni mogel, in tresoč se je opazil, da je prišel čas, ko se bo moral ločiti od izročene mu varovanke.

Iz prsi se mu je izvil bolesten vzdih in zadnjič se je ozrl na Natalijo, ki se je znova pritiskala k njemu. Ona, katere življenje se je bil zavezal združiti s svojim, je imela past od njegove roke.

Bled je bil kakor smrt, a iz obraza mu je žarela silna odločnost.

»Nesrečno mlado bitje! Izgubljeno si!« je šepetal sam pri sebi in zbravši vse sile je dvignil orožje, katero je vedno častno rabil, k smrtnemu udarcu, ki se mu je zdel potreben in neizogiben.

Po dolini Araksa med Erivano in Ečmiadrinom je potovala karavana. Poleg pajčolanov pobožne, v Jeruzalem potujoče nune, je vihral beli burnus arabskega emira, katerega so obdajale popolnoma zagrnjene dame iz harema. Armenski popotniki, turisti, ruski vojaki, trgovci in kozaki, skrbeči za varnost, vse to je delalo eno samo slikovito celoto.

Molitve, kriki in spevi so v stoternih jekih zveneli od skale do skale, od globeli do globeli, ko je naenkrat streljanje obrnilo nase pozornost naprej pomikajoče se karavane.

»Pri svetem Andreju,« je zaklical eden izmed kozakov, »meni se zdi, da je roparska tolpa zavohala plen in napadla popotnike! Hajdimo, da lopovom poganskim iztrgamo žrtev!«

In že je cela družba kozakov s hetmanom na čelu hitela tja, odkoder se je bil oglašil strel. Rusi so se pojavili na bojišču pravi čas, da so zabranili smrtni udarec, ki je pretel Nataliji in Jaroslava rešili smrti.

Njegov omoteni pogled je še mogel izprevideti, da so Turki, od prihoda kozakov preplašeni, vse pustili na miru ter hitro zbežali.

»Rešena je! Mogočni Bog! rešena je!« je nerazločno izpregovoril Jaroslav.

En hip je Natalija brez besed gledala umirajočega, potem pa je padla k njemu na kolena.

»Pomagajte, pomagajte! Umira!« je klicala s srce trgajočim glasom in med vročimi solzami poljubujoč mu roke obupno stokala, naj je ne pušča zapuščene, osirotele na svetu, marveč jo vzame s sabo.

Njen bolesten krik je ranjenca vzdramil iz omedlevice. Z lahkim usmevom je povedal, da jo pozna. A zopet se je onesvestil in znova je pričela stokati nesrečna deklica. Le s težavo so jo pomirili z zatirjevanjem, da ozdravi njen prijatelj.

V naglici so iz vej napravili nosila ter nanje položili omedlelega.

Hetman je od strahu in razburjenosti utrujeno dete vzel k sebi ter šel na čelu krdele, da bi v samostanu vse pripravil za sprejem ranjenca.

(Dalje.)

Širite „Večerni list“

Izdajatelj konsorcijski »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.